

Ajankohtaista kiertotaloudesta ja jätehuollosta

Anna-Maija Pajukallio

ympäristöneuvos, ympäristöministeriö

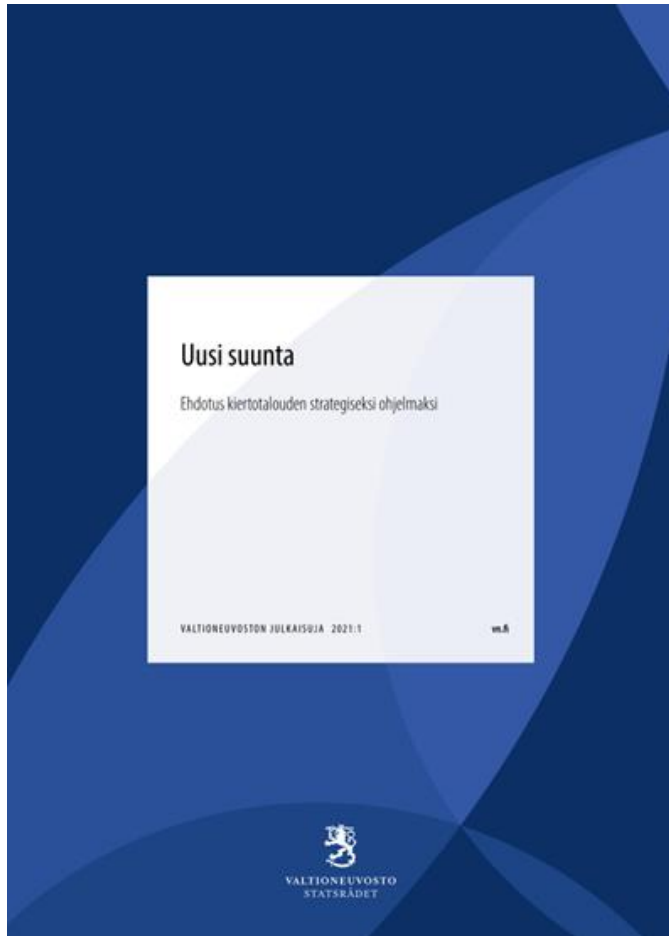
Jätealan strateginen yhteistyöryhmä 17.2.2021

Sisältöä

- Kiertotalousohjelma – VNp-luonnos lausunnoilla
 - Jätelaki-HE + asetukset – tilannekatsaus
 - EoW
 - Selvityksiä (VN-TEAS)
-
- Omat esitykset: jäte- ja tuotetietojärjestelmä; SUP-ajankohtaiset; EU:n akkuasetus; Kestävä jätteiden hallinta Venäjällä –hanke; VALTSU – tilannekatsausta ja indikaattoreita

Kiertotalousohjelmaehdotus matkalla valtioneuvoston periaatepäätökseksi (VNP)

- Hallitusohjelmakirjaus kiertotalousohjelmasta
- Ohjelmatyö 2-12/2020
- Ohjelmaehdotus julkaistiin 13.1.
- Ehdotuksen pohjalta laadittiin valtioneuvoston periaatepäätösluonnos
- Ilmasto- ja energiapolittinen minry 3.2
- Lausuntokierros 8.2. - 8.3.
- Minry + hallituksen iltakoulu
- TAVOITE: Valtioneuvosto hyväksyy VNP:n ennen hallituksen puoliväliriihtä
- <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=1fcdb585-63c3-4d8e-bd46-2cecce815e01>

Kiertotalousohjelman visio

Suomessa vuonna 2035 hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta on menestyvän taloutemme perusta, jossa:

- Kestävät tuotteet ja palvelut ovat talouden valtavirtaa ja jakamistalous arkipäivää.
- Valintamme ovat tulevaisuuskestäviä ja vahvistavat reilua hyvinvointiyhteiskuntaa.
- Vähemmällä enemmän: luonnonvarojen käyttö on kestäväää ja materiaalit pysyvät kierrossa pidempään ja turvallisesti.
- Kiertotalouden läpimurto on tehty innovaatioiden, digitaalisten ratkaisujen, fiksun sääntelyn sekä vastuullisten sijoittajien, yritysten ja kuluttajien avulla.
- Kiertotalous-Suomi vaikuttaa maailmalla ja tarjoaa kestäviä ratkaisuja kansainvälisillä markkinoilla.

Vision toteutuminen edellyttää luonnonvarojen kestäväää ja tehokasta käyttöä

Uusiutumattomien luonnonvarojen kulutus vähenee, ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö voi kasvaa siten, että kotimaan primääriraaka-aineiden kokonaiskulutus ei 2035 ylitä vuoden 2015 tasoa.*

Resurssien tuottavuus kaksinkertaistuu vuoden 2015 tilanteesta vuoteen 2035 mennessä.

Materiaalien kiertotalousaste kaksinkertaistuu vuoteen 2035 mennessä.

MMM jätti tavoitteita koskevan eriävän mielipiteen.

TEM esitti varauksen: "On varmistettava, ettei tavoite ole ristiriidassa valmisteltavan ilmasto- ja energiastrategian linjausten ja toimenpiteiden kanssa"

* Vientituotteiden valmistukseen käytetyt luonnonvarat eivät kuulu tavoitteen piiriin.

Ohjelman toimenpiteet

VNP-luonnos tiivisti ja kokosi
ohjelman ehdotukset viiden
teeman alle

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

4.1. Kiertotalouden kannusteet

- **Kehitämme taloudellisia kannusteita**, jotka tukevat luonnonvarojen säästeliästä käyttöä, vähentävät hiilidioksidipäästöjä sekä edistävät kiertotalouden palvelumallien yleistymistä. Tarkastelussa on mm. verotus, kiertotalouden palvelumallit sekä rakennuskohteiden CO₂-päästöjen hinnoittelu.
- **Vahvistamme rahoitusta vähähiilistä kiertotaloutta** edistävälle TKI- ja ekosysteemitöiminnälle sekä demonstraatio- ja laitosinvestoinneille.
- **Lisäämme vähähiilisiä kiertotalousratkaisuja mm. julkisen sektorin** rakentamisessa, energia- ja infrastruktuurihankkeissa sekä palveluhankinnoissa.
- **Parannamme rahoituksen vaikuttavuutta** ja mm. pilotoimme vaikuttavuusinvestointia korjausrakentamisessa.

4.2. Kiertotalouden markkinat

- **Vaikutamme aktiivisesti EU:ssa kiertotaloutta tukevan** lainsäädännön ja tuotepolitiikan ohjauskeinojen kehittämiseen. Tavoitteena on tuotteiden kestävyys, materiaaliketjujen digitalisaatio sekä kierrätysmarkkinoiden kehitys.
- **Pilotoimme toimintamallia**, jossa eri luvista ja muista lakisäätteisistä menettelyistä vastaavat paikalliset viranomaiset muodostavat kiertotaloushankkeita tukevan verkoston.
- **Edistämme kierrätysmateriaalien markkinoiden vahvistumista** mm. selvittämällä pantteja, sekoitevelvoitteita sekä kehittämällä käytäntöjä kierrätysmateriaalien käytön hyväksymiseen.
- **Autamme kansalaisia löytämään** kiertotalouspalveluja ja parannamme niiden houkuttelevuutta.

4.3. Kiertotalous keskeisillä sektoreilla

- **Solmimme luonnonvarojen käytön kansallisen sopimuksen** yritysten ja kuntien kanssa, laadimme skenaarioita keinoista edistää kiertotaloutta sekä tuemme kiertotaloustiekarttojen laatimista.
- **Perustamme 'kansallisen osaamisverkoston'** tukemaan kuntien ja alueellisten ekosysteemien työtä hiilineutraalin kiertotalousyhteiskunnan edistämisessä.
- Lisäämme kiertotaloustietoisuutta ja -osaamista **kiinteistö- ja rakennusalalla**.
- **Kehitämme kaavoituksen periaatteita** sekä rakentamisen ja tilojen käytön ohjausta kiertotaloutta tukevaksi

4.4 Kiertotalouden innovaatiot, digitalisaatio ja osaaminen

- **Edistämme kiertotaloutta tukevia digitaalisia ratkaisuja** kehittämällä yhteensopivaa data-arkkitehtuuria yhdistämään eri tiedonlähteitä ja toimijoita.
- **Edistämme kiertotalouden ekosysteemejä** mm. käynnistämällä kehitys- ja kasvukiihdyttämöjä, joissa ideoista jalostetaan yhteiskehittämisen ja tuki-instrumenttien avulla kokonaisvaltaisia ratkaisuja.
- **Luomme kiertotalouden design-ohjelman**, joka kokoaa tuotesuunnittelun työkalut ja tietopankit sekä verkottaa yritykset ja tutkimushankkeet.
- **Sisällytämme kiertotalousosaamisen** osaksi koulutusjärjestelmää ja työelämäosaamista tavoitteena nostaa hiilineutraalin kiertotalouden osaamistasoa ja tutkimusta merkittävästi.

4.5 Kiertotalousulkopolitiikka kestäväen kehityksen tavoitteiden tukena

- **Edistämme globaalia siirtymää kiertotalouteen** tukemalla kehittyvien maiden kiertotaloussiirtymää, osallistumalla aktiivisesti globaaliin kiertotalousallianssiin sekä keskusteluun globaalista luonnonvarasopimuksesta. Kehitämme World Circular Economy Forum (WCEF)- prosessia yhteistyössä kansainvälisten toimijoiden kanssa kiertotalouden osaamiskeskittymän.
- **Kehitämme orkestrointimallia vauhdittamaan suomalaisten kiertotalousratkaisujen vientiä** tavoitteena koota usean yrityksen ja toimijan tuotteet ja innovaatiot kokonaisvaltaisiksi ratkaisuiksi kansainvälisille asiakkaille.

Ehdotus organisoinnista ja seurannasta

- **Organisointi:**
 - Ohjelman toteuttamisesta vastaa ja sitä koordinoi **kiertotalousohjelman johtoryhmä**.
 - Ohjelman toimenpiteiden kannalta keskeiset olemassa olevat **sidosryhmien “foorumit”** kytketään tiiviisti omine vastuineen johtoryhmän työhön ja ohjelman toteutukseen.
- **Raportointi:**
 - Ohjelman johtoryhmä raportoi ilmasto- ja energiapoliittiselle ministeriryhmälle.
 - Ohjelman arviointi v. 2022.
- **Indikaattorit** seurannan tukena

Jätelaki-HE-luonnos (1. vaihe)

- Arviointineuvoston lausunto 15.2.2021

<https://vnk.fi/-/arviointineuvosto-jatelaista-kuntien-kilpailutusosaaminen-ratkaisee-uuden-jarjestelman-hyodyt>

- Esitys hyvin valmisteltu ja se sisältää perusteellisen kuvauksen asian taustasta, tavoitteista, vaihtoehdoista ja vaikutuksista
- Neuvosto esitti suosituksia joihinkin yksityiskohtiin
- HE viimeistellään arviointineuvoston suositusten ja OM:n laintarkastuksen pohjalta:
 - selkiytetään eri kuljetusmallien hyötyjen ja haittojen vertailua, tarkennetaan yritysten hallinnollisen taakan arviointia ja direktiivien antaman liikkumavaran käyttöä
- Eduskuntaan maaliskuun loppupuolella?
- Oikeusvarmuusilmoitus tehdään ennen HE:n antamista

Jätealan asetusten valmistelu

- Aikataulutavoite: kaikki asetuseronnokset valmiina lähetettäväksi lausunnoille keväällä.
- Lähetetään lausunnoille muutamassa erässä:
 1. jäte-, pakkausjäte-, kaatopaikka-, YS- ja SOVA-asetus
 2. paristo-, romuajoneuvo-, SER-, keräyspaperi-, rengas-, juomapakkausasetus; yhteiset yleisperustelut (*muut tuottajavastuuasetukset*)
 3. SUP-asetus pidetään erillisenä

EoW-asioita

- Betonimurske-asetusluonnoksen lausuntokierros päättyi 8.1.2021
 - 50 kpl – analysointi kesken, pohdintaa edessä
 - raja-arvot, purkupaikalla tapahtuvat murskaus, rajapinta MARAan, betonituotteiden merkinnät etc.
- EoW-työryhmä – nimeämispyynnöt huhti/toukokuussa
 - Tehtävä?
 - Päätösten seuraaminen
 - Tapauskohtaisen päätösmenettelyn kehittäminen
 - EU-aloitteet ja vaikuttaminen (jätelaji-kohtaiset harmonisoidut asetukset)
 - Kokoonpano ja sidosryhmäyhteistyö – näkemyksiä kaivataan
- Muovijätteen jätteeksi luokittelun päättymisen arviointiperusteet (M-EOW)
 - Selvitys (SYKE) käynnistymässä
 - Tavoitteena valmistella asetuserä, joka koskee uusiomuovigranulaatin yms. valmistusta mekaanisen muovinkierrätyksen lopputuotteena
 - Lisäksi kerätään kemialliseen kierrätyksen tausta-aineistoa

Tiedoksi valmistuneita VN-TEAS-rahoituksella tehtyjä selvityksiä

- Selvitys hiili- ja ympäristöjalanjäljen sisällyttämistä hankintalainsäädäntöön sekä ympäristötavoitteiden mittaamista julkaistiin 21.1.
 - <https://tietokayttoon.fi/-/hiili-ja-ymparistojalanjalki-hankinnoissa-lainsaadanto-ja-mittaaminen-hilmi->
- Selvitys eri ohjauskeinojen vaikutusta jätteenpolton kiertotalous- ja ilmastovaikutuksiin.
 - Hankkeessa tarkasteltiin erityisesti jätteenpolton verotuksen ja jätteenpolton green dealin potentiaalia kiertotalouden edistämisessä ja ilmastovaikutusten hillitsemisessä.
 - Loppuraportti julkaistiin 27.1.
 - <https://tietokayttoon.fi/-/jatteenpolton-kiertotalous-ja-ilmastovaikutuksiin-vaikuttaminen-eri-ohjauskeinoin>

Kiitokset!

puh. 050 461 8652

anna-maija.pajukallio@ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

